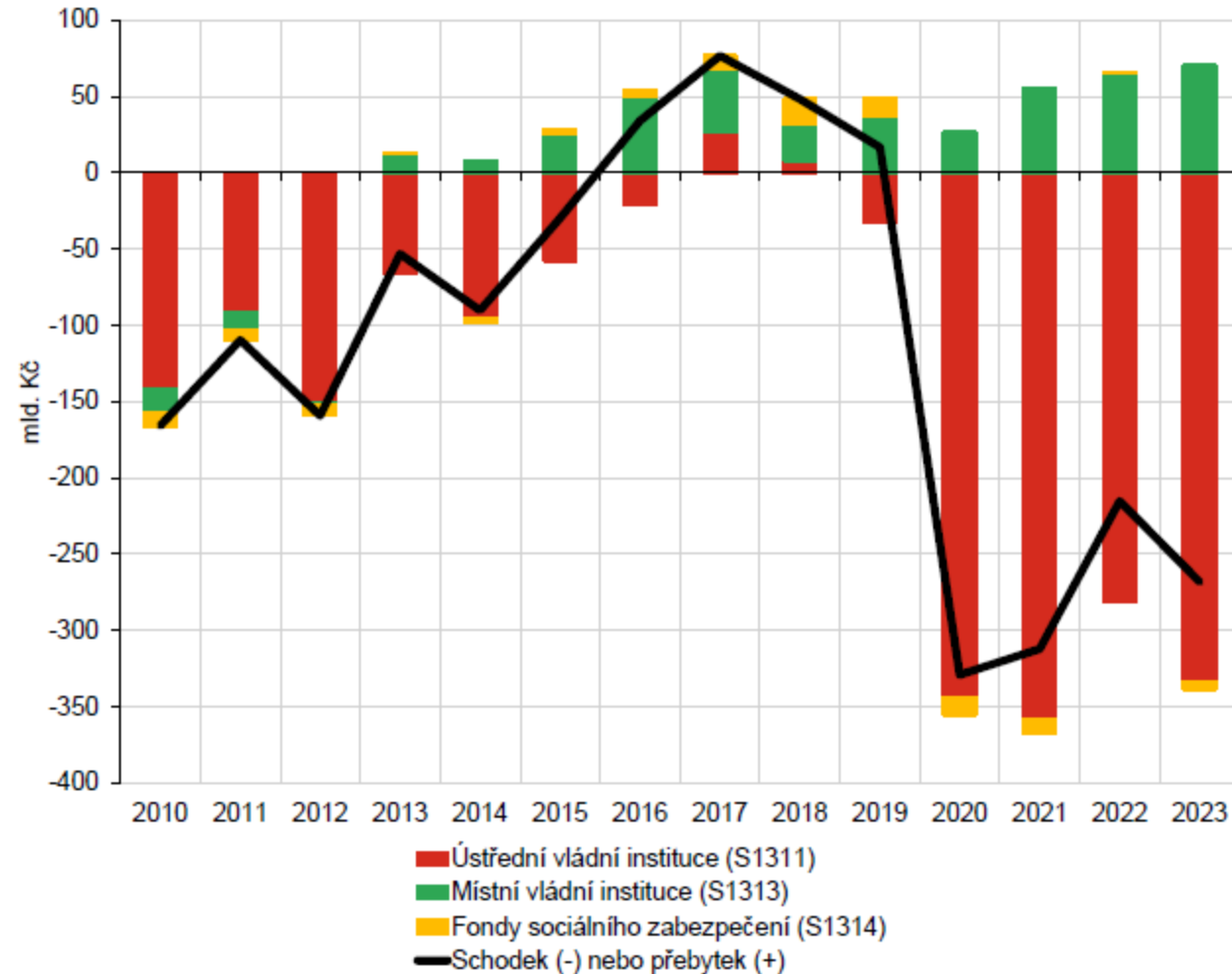

Financování a hospodaření ÚSC

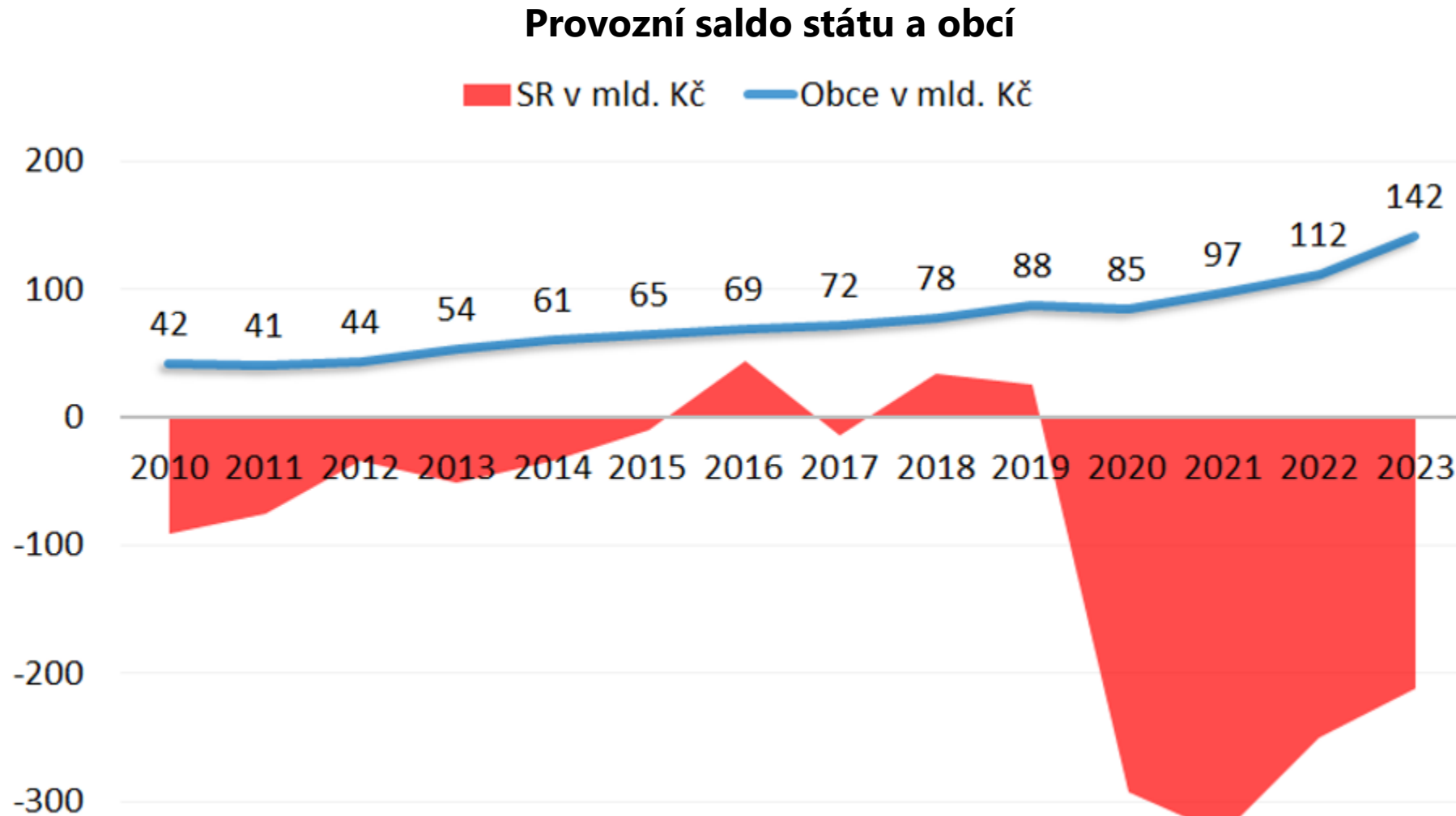
Hospodaření veřejných financí ČR je od roku 2020 v hlubokém deficitu

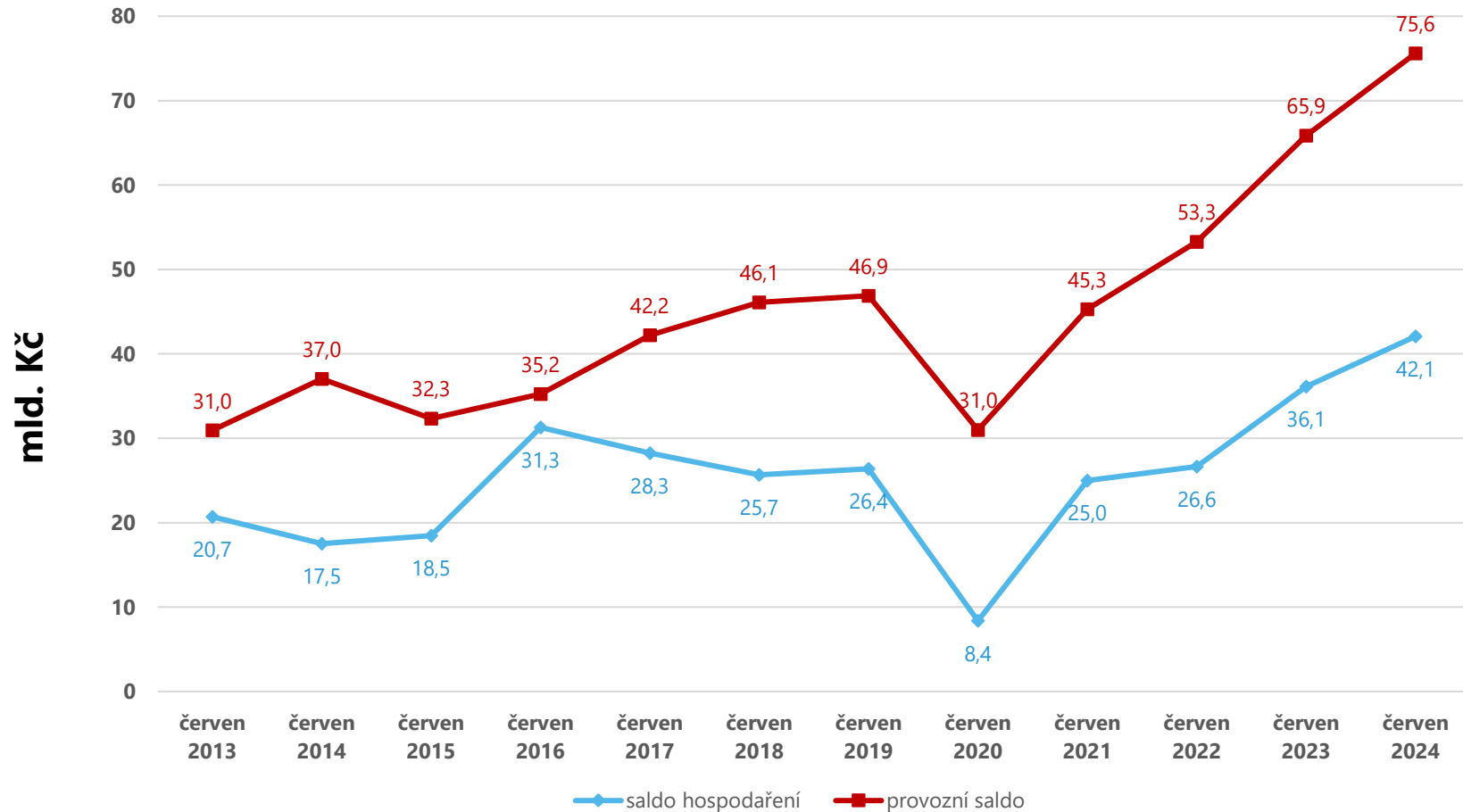
- z hlediska hospodaření celého sektoru vládních institucí **snižují místní vládní instituce** od roku 2013 **celkový deficit veřejných financí**
- v posledních letech se jedná o přebytky v přibližné výši 70 mld. Kč.

Stát si v současné době „nevydělá“ ani na pokrytí běžných výdajů

Hospodaření obcí zaznamenalo v polovině roku nevídané výsledky

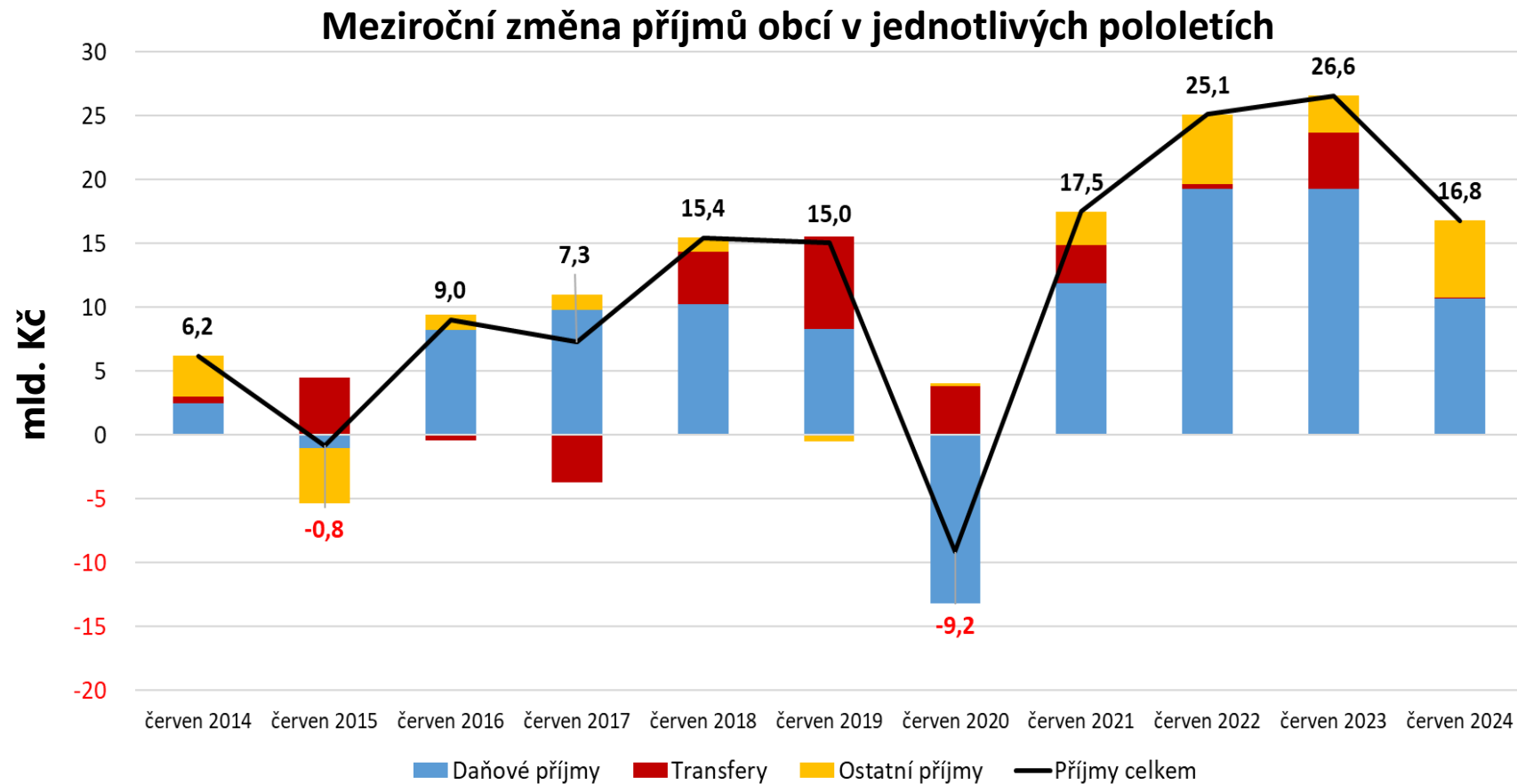

- prudký **nárůst** zaznamenalo **provozní saldo** – o téměř 15 %, tj. 10 mld. Kč
- provozní saldo se **během 10 let zdvojnásobilo**
- **přebytek** rozpočtu se meziročně **navýšil o 16,6 %**, tj. o 6 mld. Kč a dosáhl **42 mld. Kč**
- **posiluje se soběstačnost** krajů a obcí v podobě **zvýšeného inkasa daňových příjmů**

Příjmy obcí rostly o 17 mld. Kč zejména díky daním a vratkám ze Sberbank

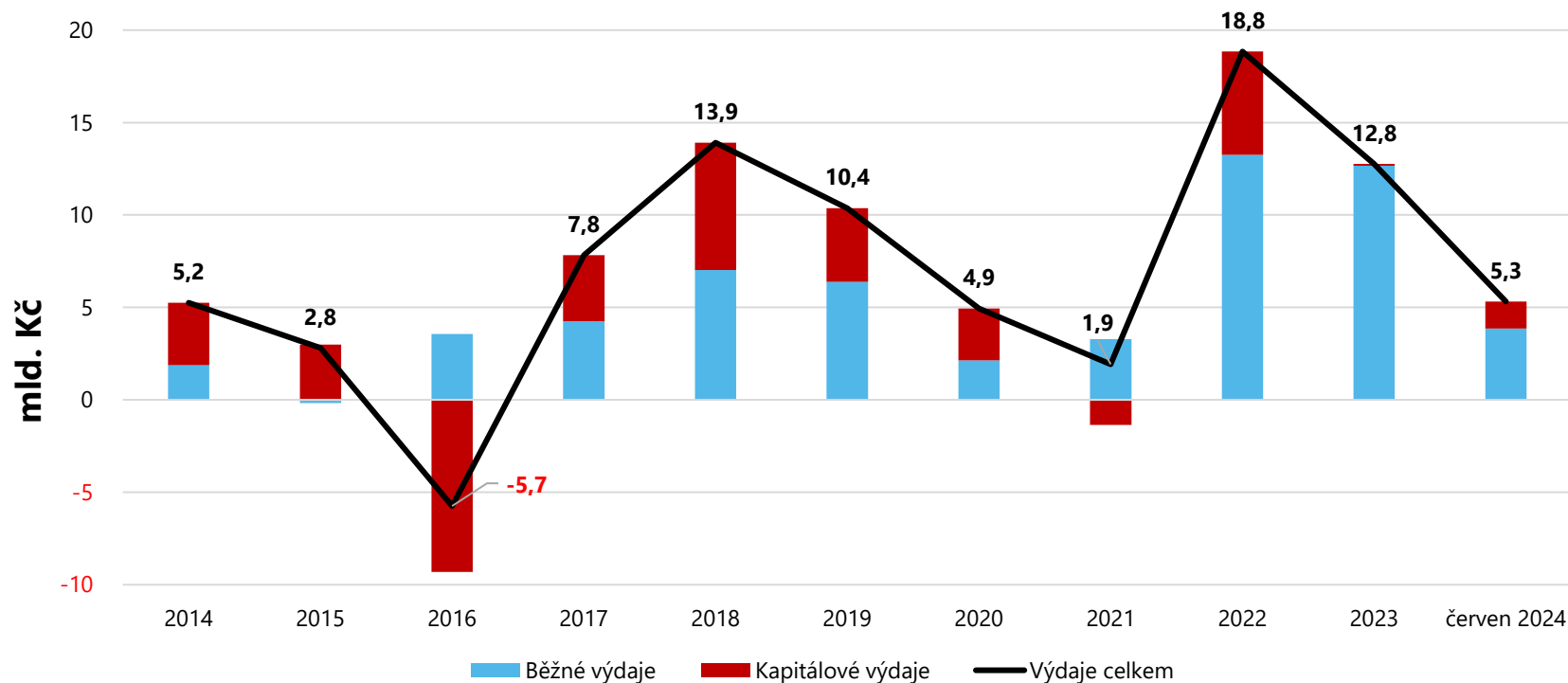
- **nárůst ostatních příjmů** z důvodu vrácených prostředků Sberbank
- **stagnace transferů** z důvodu snížení prostředků z OP Jan Amos Komenský (MŠMT)

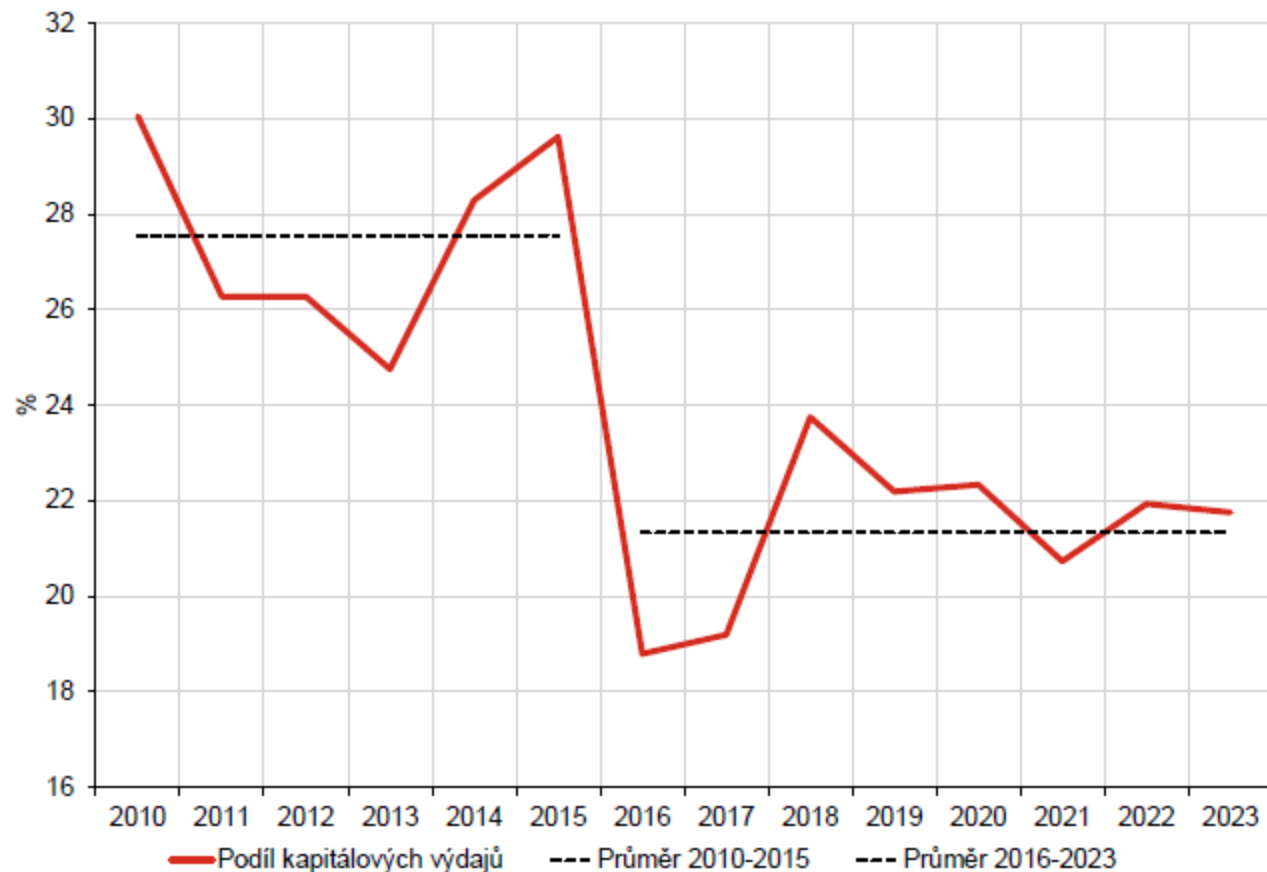
Výdaje obcí (bez Prahy) se mírně zvýšily, nedosahují však tempa růstu příjmů

- meziroční růst byl způsoben především **mírným navýšením běžných výdajů o 3,4 %, tj. o 3,9 mld. Kč** (nákup služeb, ostatní nákupy a platy a výdaje na ostatní platby za provedenou práci)
- **investice mírně nad** úrovní loňského roku: + 4,4 %; + 1,4 mld. Kč

Meziroční změna výdajů obcí bez Prahy v jednotlivých pololetích

Investiční aktivita obcí a krajů je dlouhodobě za očekáváním

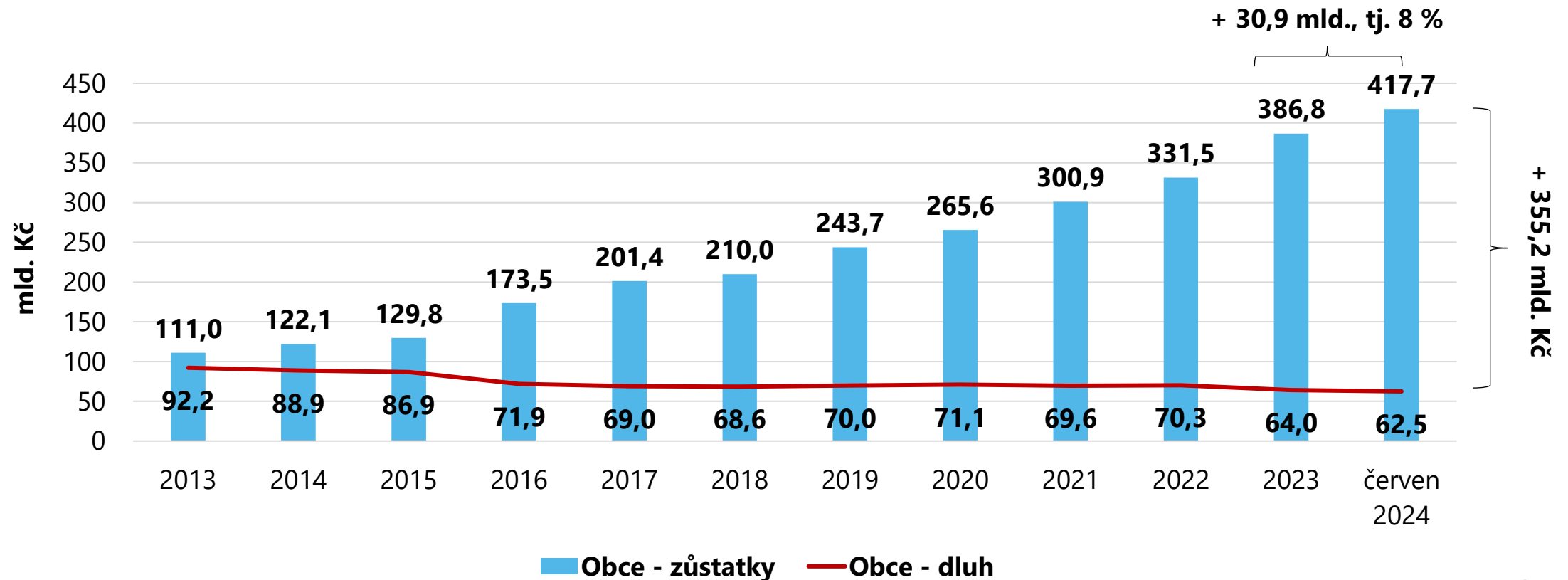

- podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích obcí a krajů od roku 2016 významně klesnul
- zatímco v letech 2010-2015 tento průměr činil **27,5 %**.
- v letech 2016-2023 klesl na **21,3 %**.

Pokračuje tak trend snižování dluhu obcí a zvyšování jejich úspor

- **zůstatky** se během 10 let více než **ztrojnásobily**
- **152 mld. Kč** (36 %) drží Praha
- zůstatky převyšují dluh o **355 mld. Kč**

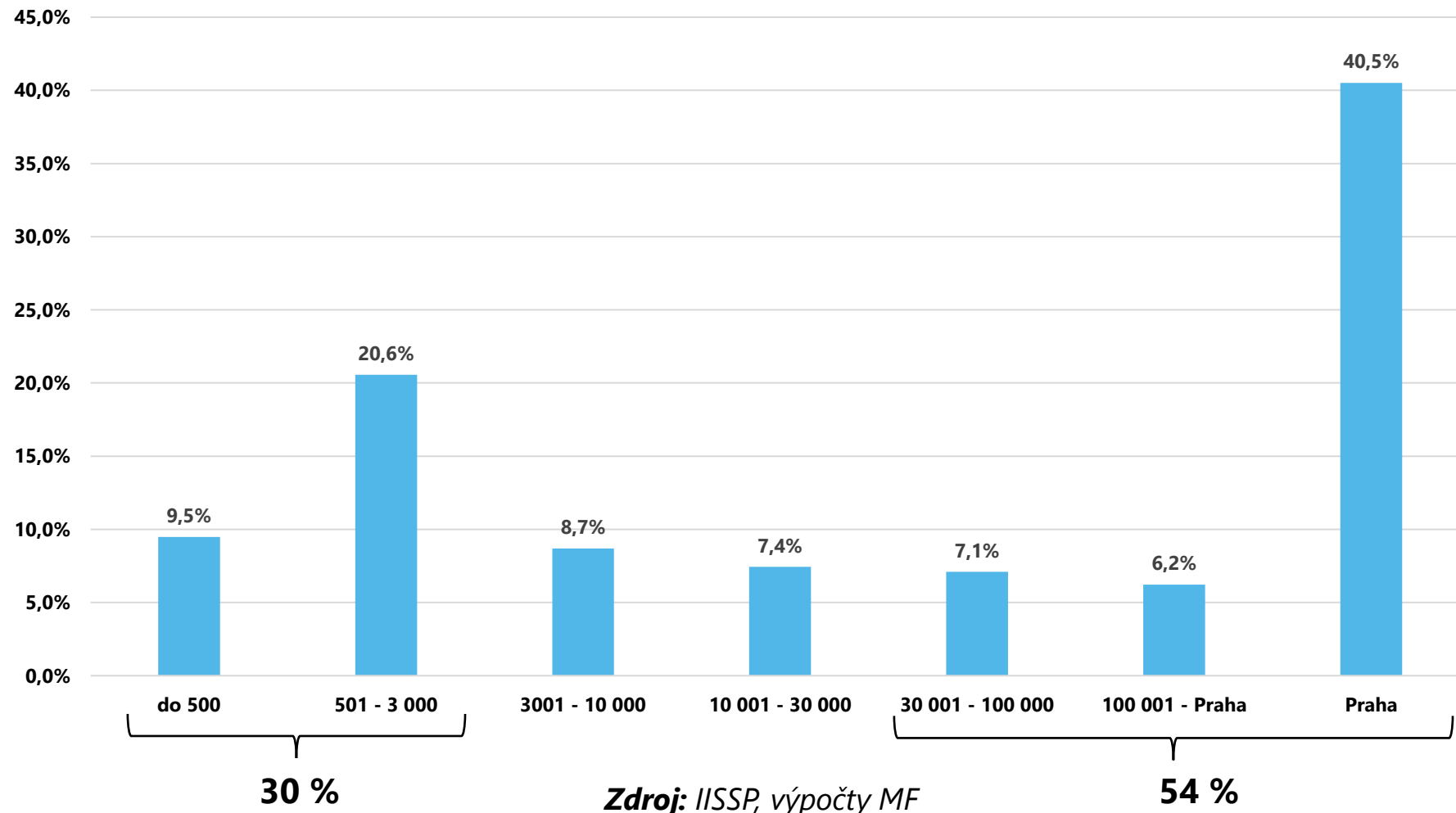
Zdroj: IISSP, výpočty MF

Hlavní část úspor kumuluje hl. m. Praha

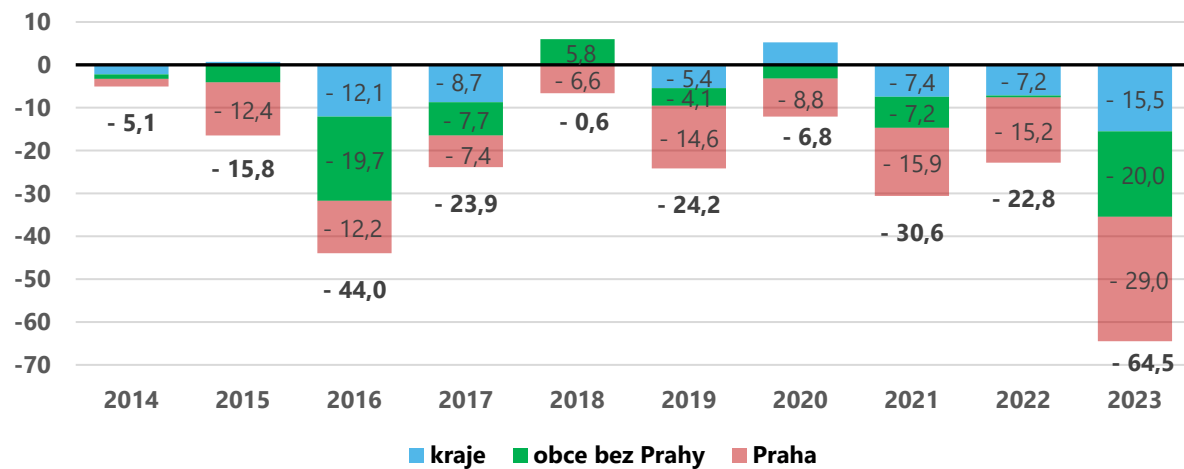
- **54 %** zůstatků je v obcích **nad 30 tis. obyv.**
- **40 %** zůstatků má **Praha**

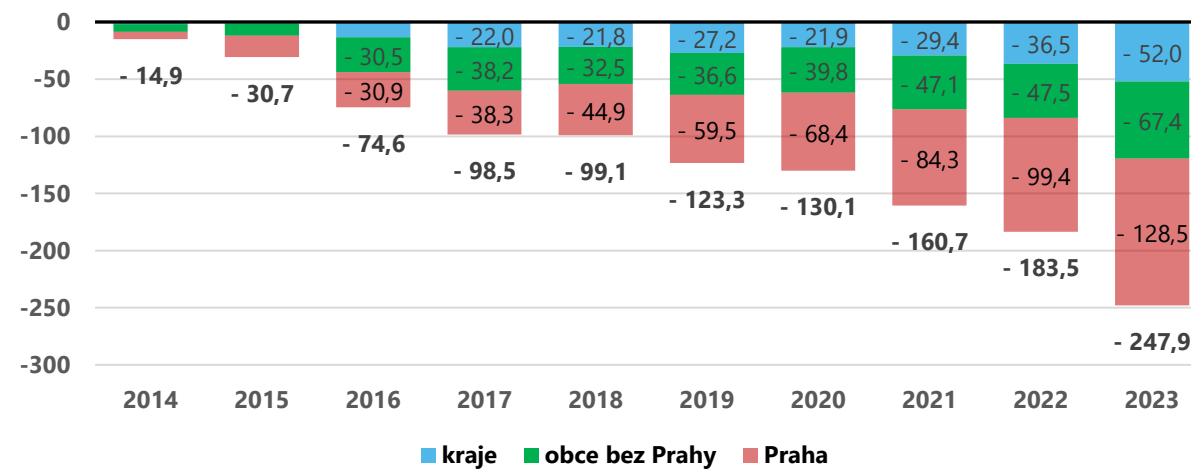
Obce ani kraje nejsou dlouhodobě schopné naplno využít investiční potenciál

- během 10 let obce a kraje **nevyužily téměř 250 mld. Kč**; z toho Praha téměř 130 mld. Kč
- **trend** nevyužívání prostředků **se zhoršuje**
- tento stav trvá od velké novely RUD v r. 2013

Využití investičního potenciálu (meziročně; mld. Kč)

Využití investičního potenciálu (kumulativně; mld. Kč)

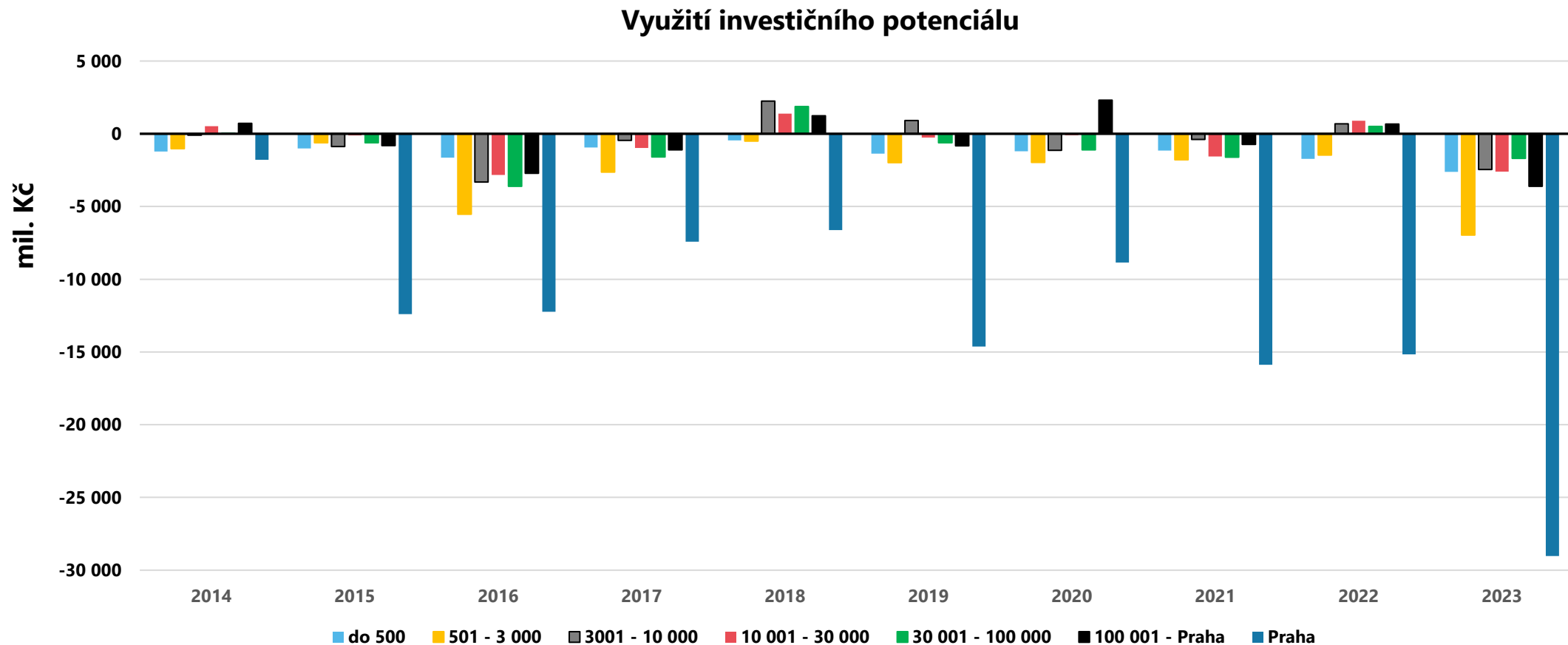

Zdroj: IISSP, výpočty MF (investice bez dotací - provozní saldo)

Rozdíl v investiční schopnosti je však mezi různými velikostními kategoriemi

- časová řada ukazuje, že **stávající RUD Prahy způsobuje masivní kumulaci prostředků**
- trend** nevyužívání prostředků **se prudce zhoršuje kvůli Praze**

Zdroj: IISSP, výpočty MF (investice bez dotací - provozní saldo)

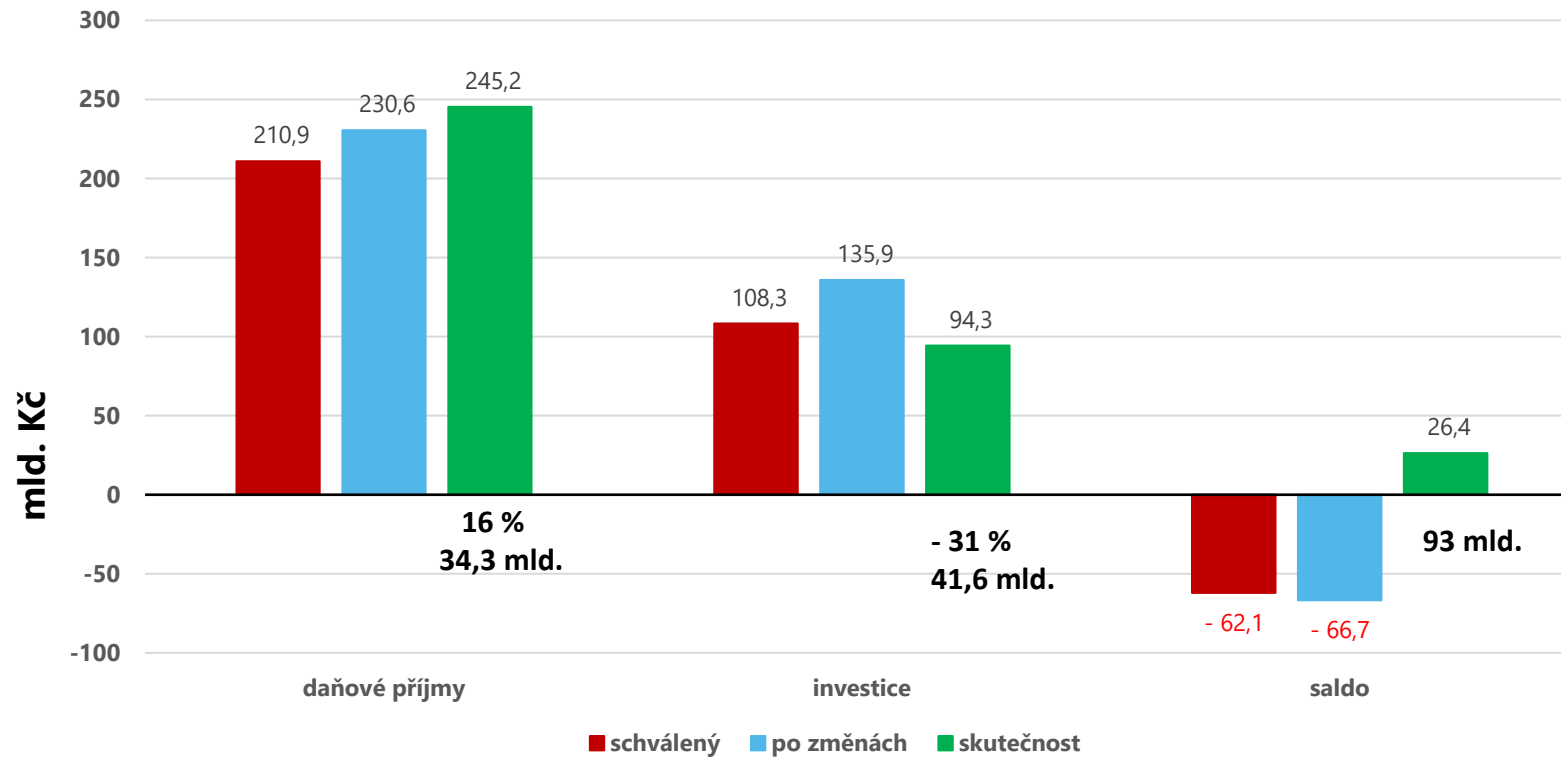
Možné důvody nízkých investic obcí

- **opatrnost** / obavy z budoucnosti
- **politické aspekty** – obava z kritiky za „špatné“ investice
  - investiční cyklus přesahuje volební období
- nesprávné **finanční plánování** (+ finanční gramotnost)
  - našetřím si
  - počkám na dotaci
  - nesprávný výklad zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a rozpočtových pravidel (chyby v rozpočtování)
- nedostatek kvalifikovaných **zaměstnanců**
- zdlouhavá **projektová příprava**
- složité **právní předpisy**, resp. časově náročné postupy
  - územní a stavební řízení
  - další povolovací procesy
  - veřejné zakázky

Obce (bez Prahy) pravidelně rozpočtují deficity a vykazují přebytky

rok 2023

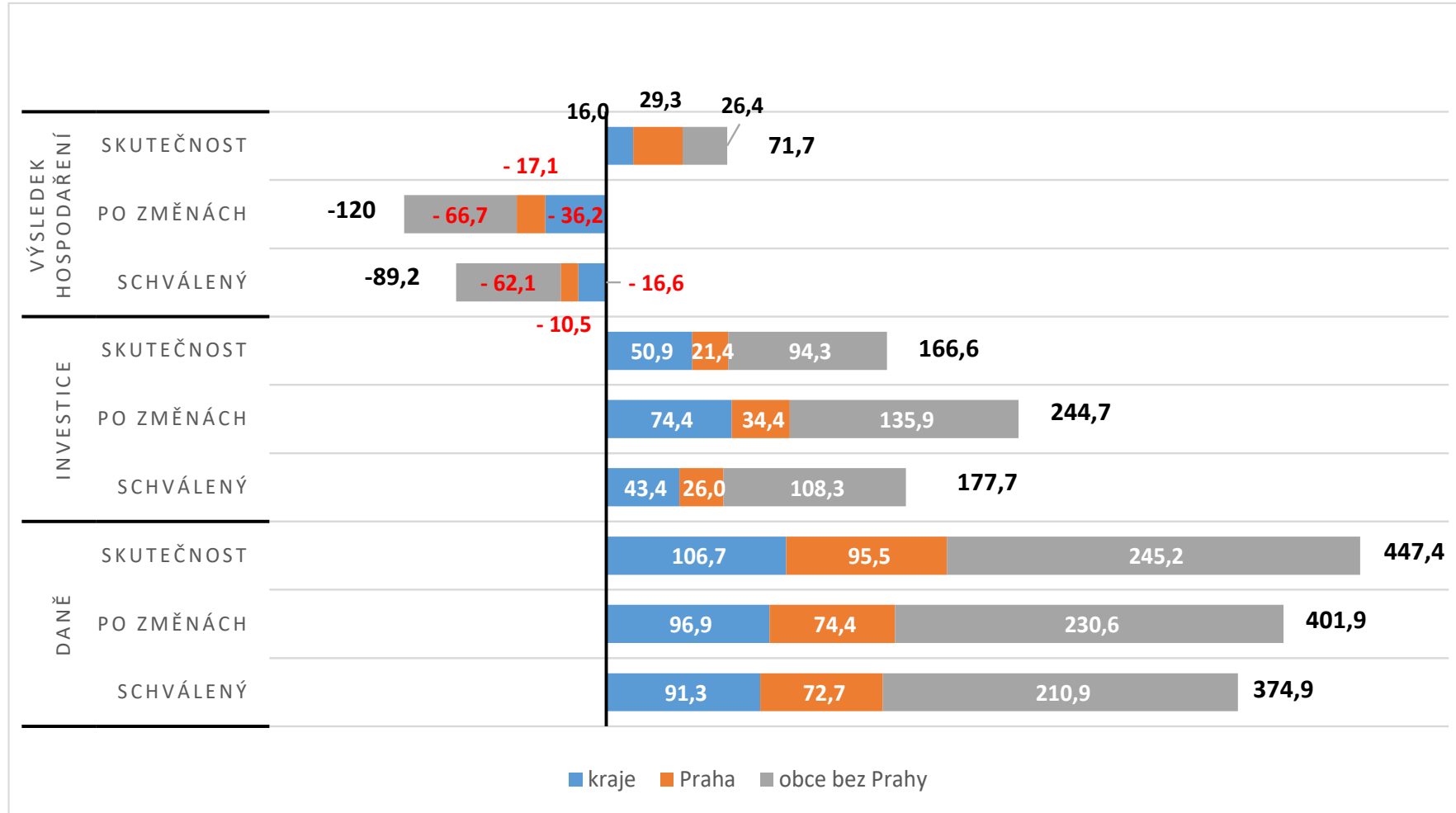

- **rozdíl** mezi plánovaným výsledkem hospodaření a skutečností dosáhl **88,5 mld. Kč**; u rozpočtu po změnách dokonce **93 mld. Kč**

Když to shrneme, rozpočet se v obcích a krajích podstatně liší od skutečnosti

rok 2023, obce a kraje

- skutečnost, že **obce nemají potřebu „zapojovat“ do rozpočtu vyšší příjem z daní** naznačuje, že zde není potřeba financování větších výdajů

Návrh státního rozpočtu na rok 2025

Záříjové inkaso daňových příjmů naznačuje, že konci roku by měl být dosažen mírný meziroční růst daní

Daně: DPH, DPFO, DPPO							Září 2024
<i>mld. Kč</i>	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Graf
1. Q	195,05	204,26	178,10	201,68	233,32	256,00	
2. Q	412,03	355,75	387,72	463,34	528,36	555,40	
3. Q	630,62	579,03	603,19	706,42	819,54	837,98	
4. Q	861,12	818,72	836,86	967,04	1 115,73		
Září	630,62	579,03	603,19	706,42	819,54	837,98	

Meziroční rozdíl: 18,44 mld. Kč

Meziroční index: 102,3%

Rok 2025 z hlediska sdílených daní

Změny inkas některých daní s vlivem na obce

- **pokles podílu obcí** z 24,92 % (2024) a 24,16 % (2025)
- **DPPO** inkaso plánovaně slábne z důvodu extrémně vysoké srovnávací základny minulého roku
- **DNV** inkaso letos řádově o 80 % naroste
- **lokální hazard** – inkaso výrazně poklesne, zbyde sdílená část
- **DPFO srážková** ztratí silný růst změnami prosazenými z MPSV (růst byrokracie + omezení zaměstnávání lidí na dohody...)
- tahounem bude **DPFO – závislá činnost** (růst mezd a nízká nezaměstnanost)
- **DPH** si bude udržovat mírný růst

Predikce daňových příjmů obcí naznačuje mírný růst daní letos i v příštích třech letech

(návrh SR září 2024)

OBCE (mln. Kč) vč. Prahy	2023	predikce 2024			predikce 2025			predikce 2026			predikce 2027			rozdíl srpen vs. duben			
		2024	2024-23	2024/23	2025	2025-24	2025/24	2026	2026-25	2026/25	2027	2027-26	2027/26	2024	2025	2026	2027
DPH	146,6	147,3	0,7	0,5%	150,6	3,3	2,2%	157,7	7,1	4,7%	163	5,3	3,4%	-1,0	-1,5	-1,1	-1,3
DPPO (sdílená část)	80,9	74,2	-6,7	-8,3%	76,7	2,5	3,4%	77,4	0,7	0,9%	79,2	1,8	2,3%	-1,8	-0,7	-1,2	-1,2
DPFO celkem	63,5	68,4	4,9	7,7%	71,8	3,4	5,0%	75,2	3,4	4,7%	79	3,8	5,1%	3,2	3,9	3,6	3,4
DPFO-zvl.sazba	11,3	10,8	-0,5	-4,4%	9,7	-1,1	-10,2%	8,8	-0,9	-9,3%	8,5	-0,3	-3,4%	1,1	1,1	0,2	-0,2
DPFO- placená poplatníky (z příznání)	3,9	3,8	-0,1	-2,6%	4,6	0,8	21,1%	4,8	0,2	4,3%	4,9	0,1	2,1%	0,0	0,0	0,0	0,0
DPFO-placená plátců celkem	48,3	53,8	5,5	11,4%	57,5	3,7	6,9%	61,6	4,1	7,1%	65,6	4,0	6,5%	2,1	2,8	3,4	3,6
DNV	12,5	22,7	10,2	81,6%	22,8	0,1	0,4%	23,1	0,3	1,3%	23,3	0,2	0,9%	0,0	-0,6	-0,9	-1,7
DHH (sdílená část)	2,1	3,3	1,2	57,1%	3,8	0,5	15,2%	4,1	0,3	7,9%	3,7	-0,5	-11,0%	-0,3	-0,1	-0,1	-0,8
CELKEM	305,6	315,9	10,3	3,4%	325,7	9,2	3,1%	337,5	11,2	3,6%	348,15	10,9	3,2%	0,1	1,0	0,3	-1,6

Příspěvek na výkon státní správy

- **2025:** na úrovni roku 2024
- změna financování **stavebních úřadů**
- rozpis dle jednotlivých obcí dostupný na stránkách <https://www.prispevekobce.cz/>

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

O PŘÍSPĚVKU   METODIKY   KONTAKT   WEB MV ČR

• METODIKY
• KALKULAČKA CENY ÚVAZKU

HLEDÁNÍ DLE OBCE: Pířov   ROK: 2023

Kalkulačka ceny úvazku dle metodiky MV

Platová třída: 10   Platový stupeň: 1   Obec Kraj   Vypočítat

Roční náklady	
Tabulkový plat:	280 680,- Kč
Netarifní ohodnocení (25% z nejvyššího pl. st. ve třídě):	103 110,- Kč
Povinné odvody (33,8 %):	129 721,- Kč
Režijní náklady (48 %):	246 485,- Kč
Výsledek:	759 996,- Kč

Výsledná částka vyjadřuje modelové roční náklady na 1 pracovní místo podle metodiky MV. V případě potřeby detailnějšího rozdělení využijte prosím postup v [metodice](#).

HLEDÁNÍ DLE OBCE: napište název obce...   ROK: 2023

PŘÍSPĚVEK NA VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY PRO OBCE 2023

Středočeský kraj > Kutná Hora > Kutná Hora

43 617 500 Kč
celková výše příspěvku obce na rok 2023
(třináctí výše může být upravena rozhodnutím krajského úřadu při převodu některých agend)

SLOŽKY PŘÍSPĚVKU OBCE:

- Rozšířená působnost (ORP)
- Stavění působnost
- Věcné opatrování
- Ridičské průkazy
- Pověření obecní úřad
- Matrční působnost
- Územní plánování
- Jednotná kontaktní místa
- Základní působnost
- Zvláštní postavení
- Žádosti o občanské průkazy
- Aktivace občanských průkazů
- Živnostenský úřad
- Zkušební komise

Kutná Hora

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Údaje platné k 1. 1. 2022

633555
ZLUJ

20 450
počet obyvatel

24 802
počet obyvatel ve správním obvodu
matrčního úřadu

30 333
počet obyvatel ve správním obvodu
stavebního úřadu

34 685
počet obyvatel ve správním obvodu
pověřeného obecního úřadu

45 567
počet obyvatel ve správním obvodu úřadu
obce s rozšířenou působností

2
počet narození

195
počet sňatků

528
počet úmrtí

131
počet určené otcovství

5 148
počet nabráních žádostí: občanské
průkazy

487
počet aktivací: občanské průkazy

2 044
počet nabráních žádostí: řidičské průkazy

72
počet opatrovanců

458
počet aktů územního plánování

3 033
počet avíz: živnostenský úřad

2 040
počet zkušebek z předpisů a zdravotnické
přípravy (A, B, T, C, D)

228
počet zkušebek z údržby a ovládnání vozidla
(C, D)

1 812
počet zkušebek z praktické jízdy (A, B, T)

281
počet zkušebek z praktické jízdy (C, D)

57
počet zkušebek z profesní způsobilosti

Pro stanovení výše příspěvku pro rok 2023
byly použity údaje za rok 2022

- 954 726 Kč
příspěvek na základní
působnost
- 24 703 648 Kč
příspěvek na rozšířenou
působnost
- 725 868 Kč
příspěvek na žádosti o
občanské průkazy
- 288 204 Kč
příspěvek na řidičské průkazy
- 1 255 378 Kč
příspěvek na územní
plánování
- 1 174 784 Kč
příspěvek na matrční úřad
výkanově
- 963 085 Kč
příspěvek na zkušební
komise
- 6 150 536 Kč
příspěvek na pověřený
obecní úřad
- 3 592 083 Kč
příspěvek na stavební
působnost
- 17 045 Kč
příspěvek na aktivace
občanských průkazů
- 2 196 000 Kč
příspěvek na veřejné
opatrovnictví
- 555 857 Kč
příspěvek na matrční úřad
paušálně
- 1 040 319 Kč
příspěvek na živnostenský
úřad

Doporučení pro sestavení rozpočtu 2025

- **nepodstřelovat** zásadně daňové příjmy, rozpočtovat alespoň na úrovni očekávané skutečnosti roku 2024
- zohlednit změnu obyvatel
- zohlednit plány s **DNV** (koeficienty)
- aktualizovat **místní poplatky**
- **rozpočtovat**
  - **všechny běžné** (pravidelné, provozní) **nárokové transfery** (např. volby, přímé výdaje na vzdělávání, OSPOD, příspěvek na státní správu...)
  - **nenárokové transfery** (běžné i investiční) na základě rozhodnutí o jejich poskytnutí, pokud se očekává jejich přijetí v roce 2025
  - **investice**, u nichž je **předpoklad realizace** výdaje v roce 2025

POVODNĚ 2024

Financování, škody, obnova

Financování výdajů na odstranění povodňových škod

I. etapa - po vyhlášení stavu nebezpečí (září 2024 – kraj Olomoucký, Moravskoslezský, Liberecký – ORP Frýdlant)

- financování potřeb obcí probíhá **výhradně prostřednictvím krajů**
  - a) **vlastní zdroje ÚSC**, po jejich vyčerpání možný postup podle písm. b) a c)
  - b) **kapitola VPS – krizová rezerva** – „rychlá dotace“ do celkové výše 140 mil. Kč podle zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon, použití dle přílohy k UV č. 703/2023
    - žadatel: kraj (soustředí požadavky obcí, kontrola, přerozdělení)
    - účel: úhrada prvotních nezbytných nákladů na záchranné a likvidační práce (např. nouzové přežití, nákup materiálu a služeb)
  - c) **kapitola VPS – krizová rezerva** – po schválení vládou (předtím případně novela zákona o státním rozpočtu); výše dotace dle potřeb jednotlivých krajů

Financování výdajů na odstranění povodňových škod

II. etapa - po ukončení stavu nebezpečí (obnova území)

- zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území
- vyhláška č. 186/2002 Sb.

a) Přehled o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí území

- zpracuje **kraj** v součinnosti **s obcemi** (za každou obec, souhrnně za kraj)
- odhad nákladů na obnovu majetku v území i za majetek státu
- **do 7 dnů** od ukončení stavu nebezpečí předloží MF a MMR

Financování výdajů na odstranění povodňových škod

b) Strategie obnovy území

- **MMR** předloží vládě **do 20 dnů** od ukončení stavu nebezpečí
- Strategie obsahuje zejména:
  - **vymezení území**, na jehož obnovu může být státní pomoc poskytnuta,
  - **cíle**, na jejichž zabezpečení může být státní pomoc poskytnuta,
  - výčet **ministerstev**, která budou o poskytnutí státní pomoci rozhodovat,
  - **objem finančních prostředků** pro určená ministerstva,
  - **formy** státní pomoci (dotace, návratná finanční výpomoc), vymezení programů a určení správců,
- **navazující dotační výzvy by měly být vyhlášeny až po dohodě vlády na Strategii**

Financování výdajů na odstranění povodňových škod

c) Fond solidarity EU

- hlavní nástroj EU na podporu obnovy po přírodních katastrofách
- **MF** musí požádat Evropskou komisi **do 5. 12. 2024**
- **cílem** je poskytnout finanční prostředky na nejdůležitější nouzová opatření a na zmírňování škod, které jsou ze své podstaty **nepojistitelné**
  - infrastruktura a zařízení v oblasti **energetiky, pitné vody, odpadních vod, telekomunikací, dopravy, zdravotnictví a vzdělávání**
  - ochrana **kulturního dědictví**
  - **vyčištění oblastí** zasažených katastrofou včetně přírodních oblastí
- lze financovat **se zpětnou platností** k prvnímu dni povodní (13. 9.)
- pomoc musí být použita do 18 měsíců ode dne jejího vyplacení

DOPORUČENÍ
pro sestavení kvalitního rozpočtu
a efektivní finanční řízení

Předpoklady kvalitního rozpočtu

- **Realita**

- **neblokovat finance** na projekty v rozpočtu **zbytečně** (investiční výdaje plánovat v rozpočtu dle předpokládaného čerpání, nikoliv např. před zadáním zadávacího řízení)
- příliš **nepodhodnocovat** daně, rozpočtovat provozní dotace, počítat s nedaňovými příjmy

- **Likvidita** – zajistit finanční krytí plánovaných výdajů

- **Provozní saldo** – snažit se o 25 % běžných příjmů (cca 10 tis. Kč na obyvatele)

- **Výše oprav a investic ambiciózní** – ale realistická, plus vědět, zda mohu budovat nový majetek a kolik by mělo jít na opravy a obnovu (vyjdu např. z odpisů)

- **Rezervy rozpočtu** – dostatek, ale nikoliv přehršel

Předpoklady udržitelné prosperity samospráv

Neboli každá obec může prosperovat, když:

1. zná a správně využije svůj finanční potenciál

- **nebojí se peněz a realizuje ambiciózní projekty** (většina úpadku je dána politikou myšlení); **je třeba využít peněz dokud to jde**
- **buduje infrastrukturu a služby** s invencí a důrazem na budoucnost
- naplňuje **investiční potenciál** z provozních přebytků hospodaření
- **nefixuje se na dotace**, pokud nejde o zásadní věci (kanalizace/voda)
- pracuje s **delším časovým úsekem**, rozpočet je málo platný, vhodnější je střednědobý výhled
- nebojí se investičních **úvěrových rámců**
- má plán rozvoje propojený s financemi

Předpoklady udržitelné prosperity samospráv

2. převezme daňovou odpovědnost

- má zavedené místní koeficienty DNV
- využívá místní poplatky

3. omezí vlastní šikanu zavedením kvalitního rozpočtování

- **zjednoduší strukturu rozpočtu, pracuje s výhledem a omezí zbytečnou byrokracií**
- rozpočet by měl dát zastupitelům odpověď na otázku, kolik stojí obec **provoz** a kolik ji zbývá na **investice**
- **podrobný rozpočet** (paragrafy a položky) **je přežitek k ničemu** a přináší jen byrokracií
- mnohé **rozpočty tvrdí** starostovi, **že peníze nejsou, i když jsou**, což vede k poddimenzování investic (rozpočet by měl co nejvíce odpovídat finanční realitě)

Každá obec může prosperovat, když:

4. nastaví příjmy z vybraných adresných služeb nesociální povahy podle finanční reality

- omezit dorovnávaní deficitů u veřejných služeb
  - vodné a stočné min. > 120 Kč na m³
  - nájmy u bytů 2 – 3 % tržní ceny ročně (ze zákona má být nájemné tržní)
  - odpady = 1 200 Kč / obyvatele nebo 1 Kč na kg
  - vaření ve školních jídelnách pouze pro děti, když existují privátní podniky (restaurace, hospody)
- zohledňovat inflaci (všude valorizační doložky)

Děkuji za pozornost

Miroslav MATEJ

Odbor Financování územních rozpočtů

monitor.statnipokladna.cz

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/metodicka-podpora>

Ministerstvo financí
České republiky

